УДК 375.6; 311.21; 657; 631.1

В.М. ЯКУБІВ, доктор економічних наук
Ю.В. МАКСИМІВ, кандидат економічних наук

Впорядкування статистичної інформації про виробництво твердого біопалива сільськогосподарськими та деревообробними підприємствами

Мета статті *– обґрунтувати пропозиції щодо впорядкування статистичної звітності при виробництві твердого біопалива сільськогосподарськими та деревообробними підприємствами задля забезпечення необхідними даними управлінців і споживачів.*

Методика дослідження*. Використано методи: порівняльного аналізу, синтезу та аналізу, розрахунково-конструктивний.*

Результати дослідження*. За результатами проведеного дослідження визначено механізм впорядкування статистичної інформації про виробництво твердого біопалива сільськогосподарськими та деревообробними підприємствами завдяки удосконаленню діючих КВЕД на основі доповнення секцій та підсекцій інформацією про виробництво продуктів твердого біопалива з вторинної сировини сільськогосподарськими й деревообробними підприємствами. Відповідно до запропонованих змін у класифікації видів економічної діяльності (КВЕД), визначено необхідність внесення відповідних змін до форм статистичної звітності сільськогосподарських та деревообробних підприємств, а також наведено механізм реалізації таких змін.*

Елементи наукової новизни*. Запропоновано удосконалити КВЕД секції С розділом 34 «Виробництво твердого біопалива (брикетів і гранул), виготовлених із вторинної сировини (тирси, стружки, соломи, лушпиння соняшнику тощо)»; обґрунтовано схему деталізації доповненого розділу 34 секції С для сільськогосподарських і деревообробних підприємств: 34.1. Виробництво твердого біопалива (брикетів і гранул) способом переробки деревинної вторинної сировини; 34.2. Виробництво твердого біопалива (брикетів і гранул) шляхом переробки сільськогосподарської вторинної сировини (лушпиння соняшнику, солома сільськогосподарських культур тощо); покращено форми статистичної звітності згідно із змінами КВЕД.*

Практична значущість*. Зазначені зміни щодо впорядкування статистичної інформації з виробництва продуктів твердого біопалива сільськогосподарських та деревообробних підприємств дадуть можливість підвищити якість і своєчасність прийняття управлінських рішень на зазначених підприємствах в процесі стратегічного й тактичного планування їх діяльності, а також сприятиме отриманню необхідної інформації зацікавленим споживачам продукції твердого біопалива. Табл.: 2. Рис.: 2. Бібліогр.: 14.*

Ключові слова*: статистична інформація, звітність, біопаливо, відходи як вторинна сировина, сільськогосподарські підприємства, деревообробні підприємства.*

Якубів Валентина Михайлівна – доктор економічних наук, завідувач кафедри управління та бізнес-адміністрування, Державний вищий навчальний заклад «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57)
E-mail: yakubiv.valentyna@gmail.com
Максимів Юлія Василівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту, Державний вищий навчальний заклад «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57)
E-mail: J.Maksumiv@gmail.com

Постановка проблеми. Впорядкування статистичної інформації є прерогативою держави для вповноважених органів. Водночас цей процес відбувається з участю суб'єктів господарювання, які продукують масиви інформації, представляючи їх у вигляді звітності, яка повинна формуватися відповідно до тенденцій попиту на економічну статистику. При цьому механізм формування інформації має бути зорієнтований саме на кінцевого користувача, зацікавленого у використанні репрезентативної та якісної інформації.

Про якість статистичної інформації слушно висловився президент Європейського центрального банку Жан-Клод Тріше, наголосовши, що світ наразі бомбардується статистикою, обсяг якої часто створює плута-

© В.М. Якубів, Ю.В. Максимів, 2018

нину, а не інформацію, тому нині постає завдання знайти найбільш відповідні цифри для певного явища [14, с. 3].

За результатами Адаптованої глобальної оцінки національної статистичної системи, проведеної представниками Європейської комісії, Європейської асоціації вільної торгівлі та Економічної комісії ООН для Європи, статистика України визнана такою, що значною мірою відповідає європейським вимогам, а інформація, що поширюється органами державної статистики, є продуктом високої якості у більшості галузей статистичного виробництва [11]. Водночас з визнанням досягнень, результати аналізу поточного стану розвитку державної статистики свідчать про наявність сфер, в яких у подальшому необхідно поліпшити стан статистичної діяльності [11].

Проведені дослідження доводять, що такою сферою є виробництво й споживання біологічних видів палива, виготовлених із вторинної сировини (тирси, стружки, соломи, лушпиння соняшнику тощо), саме про неї недостатньо інформації для прийняття рішень як на макро-, так і на мікрорівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізуючи останні дослідження та публікації вважаємо, що проблеми формування статистичної інформації в різних її аспектах є широко висвітленими у працях таких вчених як О.Г. Осауленко, О.О. Васєчко [9, 10], Л.Є. Купінець, О.В. Жавнерчик [5], М.В. Корягін, П.О. Куцик [4], В. Гончар, О. В. Кузьміна [1], П.Я. Хомин [12], проте досліджень з питань удосконалення методики формування інформації про пріоритетні напрями інноваційної діяльності є вкрай недостатньо.

Мета статті - обґрунтувати пропозиції щодо впорядкування статистичної інформації про виробництво твердого біопалива сільськогосподарськими та деревообробними підприємствами задля забезпечення необхідними даними управлінців і споживачів.

Виклад основних результатів дослідження. У подальшому можна визначити певні тенденції попиту на статистичну інформацію, яка, ймовірно, буде змінюватися у найближчі роки в напрямі розкриття інформації про екологічні, соціальні та інноваційні аспекти діяльності інституційних одиниць.

Суспільство повинно усвідомлювати необхідність розвитку статистики як важливого джерела інформації, яка є основою ухвалення рішень на всіх рівнях управління. А статистика, передусім, має забезпечити максимально можливе залучення суспільства до формування суспільно корисної статистичної інформації, починаючи з вивчення потреб користувачів і завершуючи поширенням кінцевого продукту [9, с. 9].

Сьогодні користувачі послуговуються статистичною інформацією про альтернативні джерела енергії, зокрема біоенергетику, оскільки така діяльність є привабливою для інвестування. Проте, за результатами SWOT-аналізу, встановлено, що однією з слабких сторін інноваційних напрямів розвитку сільськогосподарського виробництва є відсутність повної, детальної і своєчасної інформації про окремі види діяльності [13, с. 29–30].

У Законі України «Про альтернативні види палива» [3] зазначено, що одним із організаційно-економічних заходів щодо стимулювання виробництва й споживання альтернативних видів палива є необхідність «створення спеціального інформаційного фонду з метою накопичення, систематизації й поширення інформації про наявність в Україні нетрадиційних джерел та видів енергетичної сировини». А це можливо зробити за рахунок удосконалення форм статистичної звітності та нормативно-правових актів, які безпосередньо пов'язані з її формуванням.

Розглянемо проблеми формування статистичної інформації про обсяги виробництва твердого біопалива (брикетів та гранул), виготовлених з відходів деревообробних та сільськогосподарських підприємств. Згідно з ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності» [7] (далі – КВЕД-2010) суб'єкти господарювання, які займаються наведеним вище видом діяльності належать до переробної промисловості (секція С), а саме в установчих документах вказують код 16.29. «Виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння» (табл. 1).

1. Витяг із КВЕД-2010

Клас	Назва видів економічної діяльності та пояснення до них
16.29	Виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння Цей клас включає: *Виробництво різноманітних виробів з деревини*: рукояток і корпусів для інструментів, щіток, мітел, пензлів; колодок та розтяжок для взуття, вішаків для одягу; предметів домашнього вжитку та кухонного посуду; виробництво статуеток і прикрас, виробів із мозаїкою та інкрустацією; шкатулок і футлярів для ювелірних, ножових і подібних виробів; котушок, шпуль, бобін для ниток і подібних виробів; інших виробів з деревини. *Оброблення натурального корка, виробництво агломерованого корка:* виготовлення виробів з натурального й агломерованого корка, у т.ч. покриттів для підлоги. *Виробництво:* плетениці та виробів з рослинних матеріалів для плетіння: матів, циновок, ширм тощо; кошиків і плетених виробів; брикетів і гранул для опалення, виготовлених із пресованої деревини або її замінників, таких як мелені зерна кави або боби сої; дерев'яних рам для дзеркал і картин; підрамників для полотен художників; дерев'яних частин для взуття (наприклад, підборів і колодок); ручок для парасольок, тростин тощо; заготовок для виготовлення люльок для паління

*Джерело: [3].

Дані Державної служби статистики України, які формуються за чинною редакцією КВЕД-2010 [7] та Номенклатурою продукції промисловості [8] не дають можливості зацікавленим сторонам розподіляти інформацію про виробництво твердого біопалива за видами сировини, яка є в її основі. Статистична інформація про «виробництво брикетів і гранул для опалення, вироблених із пресованої деревини або її замінників, таких як мелені зерна кави або боби сої» входить до класу «Виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння».

Як видно з рис. 1, де представлено статистичні дані про виробництво твердого біопалива без деталізації за джерелом походження сировини, можемо зробити висновок тільки про загальну тенденцію такого виробництва. Це пов'язано з тим, що використання коду 16.29.14.91.20 «Паливні брикети та гранули з деревини та іншої природної сировини» не дає змоги розмежувати інформацію, про те з якої саме сировини вироблено тверде біопаливо (відходів, які утворюються під час лісозаготівлі, лісопильного, стругального виробництва чи відходів сільського господарства тощо) і, як наслідок, ухвалити обґрунтоване рішення, наприклад, у контексті стимулювання виробників твердого біопалива.

Таким чином, поза межами класифікації за КВЕД-2010 залишаються сільськогосподарські підприємства, які інтенсифікують свою діяльність способом переробки рослинних відходів (лушпиння соняшнику, солома сільськогосподарських культур тощо) як вторинної сировини у тверде біопаливо.

З огляду на те, що КВЕД-2010 [7] є не тільки інструментом впорядкування статистичної інформації, а й застосовується в багатьох інших сферах (соціальному та податковому регулюванні, ліцензуванні, системі тарифів тощо), вважаємо, що потрібно внести зміни як до самого КВЕД, так і до Номенклатури продукції промисловості, як взаємопов'язаних документів.

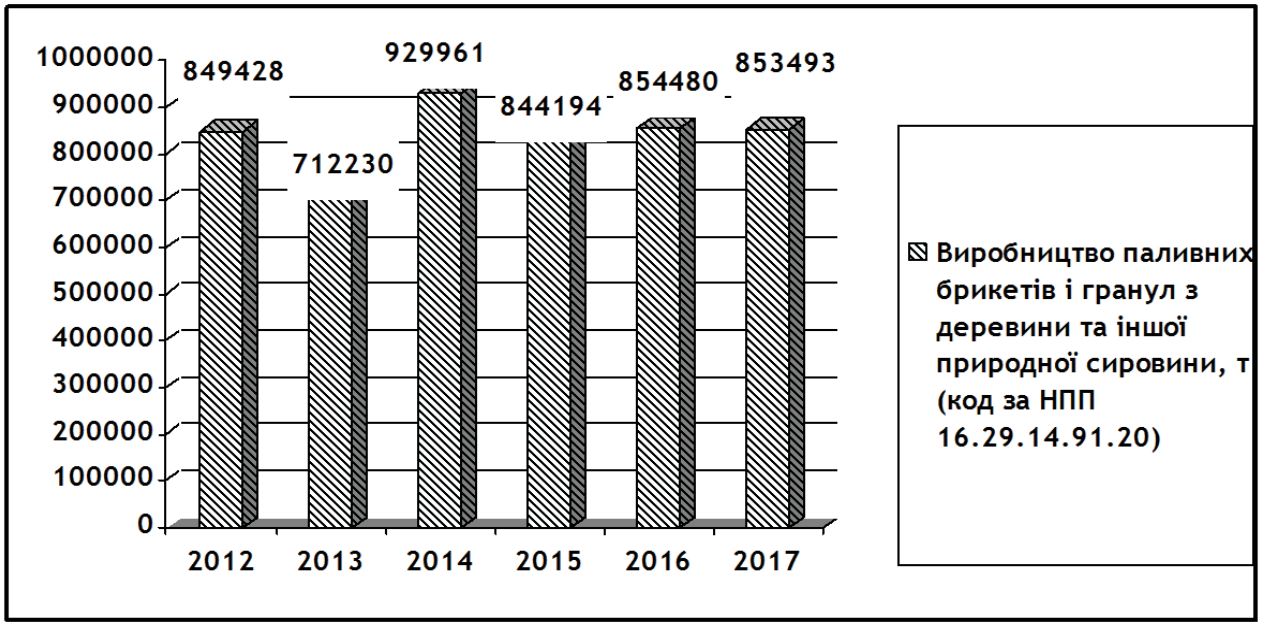

Рис. 1. Виробництво паливних брикетів і гранул з деревини та іншої природної сировини, т (код за НПП 16.29.14.91.20)

*Джерело: [6].

Доцільно відзначити, що Номенклатура продукції промисловості [8] призначена для використання при зборі, обробці та для міждержавного обміну статистичною інформацією і може бути корисною при вирішенні завдань каталогізації продукції та для економіко-статистичного аналізу виробництва, реалізації та використання продукції на макроекономічному, регіональному й галузевому рівнях, а також для структурування інформації за видами виробленої продукції з метою проведення маркетингових обстежень і здійснення постачально-збутових операцій. Зазначений документ охоплює секції B, C, D національного класифікатора ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності».

Взаємозв'язок між КВЕД 2010 та НПП в контексті відображення інформації про виробництво твердого біопалива представлено на рис. 2. Кодування продукції, яке передбачено НПП, застосовується суб'єктами господарювання під час формування статистичної звітності «Звіт про виробництво промислової продукції», № 1-П (місячна) «Терміновий звіт про виробництво промислової продукції (товарів, послуг) за видами»), дані якої систематизуються Державною службою статистики України.

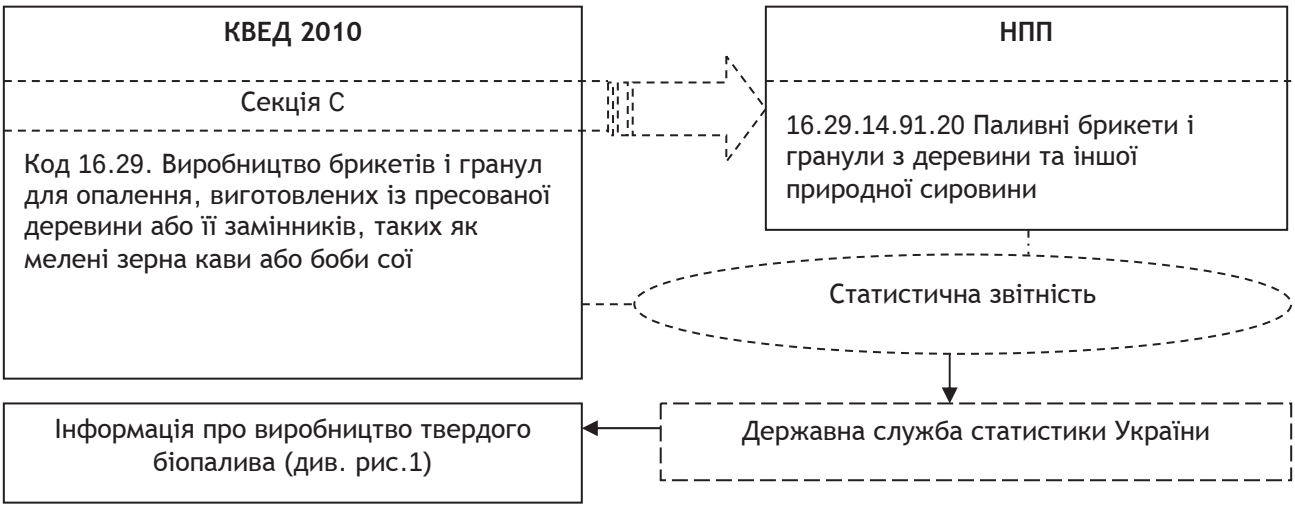

Рис. 2. Взаємозв'язок між КВЕД 2010, НПП та статистичною звітністю в контексті відображення інформації про виробництво твердого біопалива

Джерело: Авторська розробка.

Тому важливо доповнити Секцію С розділом 34 «Виробництво твердого біопалива (брикетів і гранул) із вторинної сировини (тирси, стружки, соломи, лушпиння соняшнику тощо)» (табл. 2), а також слід вилучити код 16.29.

2. Пропозиції щодо удосконалення КВЕД 2010

Розділ	Назва
10	Виробництво харчових продуктів
11	Виробництво напоїв
12	Виробництво тютюнових виробів
13	Текстильне виробництво
14	Виробництво одягу
15	Виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів
16	Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння
17	Виробництво паперу та паперових виробів
18	Поліграфічна діяльність, тиражування записаної інформації
19	Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення
20	Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції
21	Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів
22	Виробництво гумових і пластмасових виробів
23	Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції
24	Металургійне виробництво
25	Виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування
26	Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції
27	Виробництво електричного устаткування
28	Виробництво машин і устаткування
29	Виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів
30	Виробництво інших транспортних засобів
31	Виробництво меблів
32	Виробництво іншої продукції
33	Ремонт і монтаж машин та устаткування
34	**«Виробництво твердого біопалива (брикетів і гранул) із вторинної сировини (тирси, стружки, соломи, лушпиння соняшника тощо)»**

* Джерело: Авторська розробка на основі КВЕД [7].

З цього випливає, що розділ 34 КВЕД-2010 повинен включати такі підрозділи:

34.1. Виробництво твердого біопалива (брикетів і гранул) із вторинної деревної сировини (тирса, стружка тощо);

34.2. Виробництво твердого біопалива (брикетів і гранул) із вторинної сільськогосподарської сировини (лушпиння соняшнику, солома сільськогосподарських культур тощо).

Отже, обґрунтовані пропозиції уможливлюють:

1) виконання вимог Закону України «Про альтернативні види палива» від 14.01.2000 р. № 1391-XIV [10], згідно з яким виробники біопалива зобов'язані вести облік виробленого ними біопалива;

2) ідентифікацію за рахунок коректного КВЕД суб'єкта господарювання. який займається виробництвом твердого біопалива з відходів деревообробних чи сільськогосподарських підприємств;

3) реалізацію основного принципу КВЕД, що полягає в об'єднанні підприємств, що виробляють подібні товари чи послуги або використовують подібні процеси для створення товарів чи послуг (тобто сировину, виробничий процес, методи або технології).

З наведених пропозицій окремо необхідно виділити такий очікуваний результат як «зростання довіри до державної статистики», що відповідає очікуванням Стратегії розвитку державної статистики в Україні [11].

Висновки. З огляду на необхідність стимулювання виробництва твердого біопалива, як пріоритетного виду діяльності згідно з пропозиціями є основою для розмежування такого виду діяльності і на цій основі надання пільг по податках та зборах.

Очікувані результати від впровадження пропозицій щодо впорядкування статистичної інформації дадуть змогу підвищити достовірність офіційних даних про виробництво твердого біопалива для подальшого ухва-

лення рішень як державними органами (щодо розробки чи удосконалення стратегій розвитку, оптимізації податкового навантаження на пріоритетні види економічної діяльності, проведення наукових досліджень тощо), так і потенційними інвесторами.

Список бібліографічних посилань

1. *Гончар В., Кузьміна О. В.* Якість статистичної інформації : поняття та характеристика. *Вісник Хмельницького національного університету.* 2012. № 1. С. 75–80.

2. Енергетична стратегія України на період до 2035 року [Електронний ресурс]. URL: http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/publish/article?art_id=245234085.

3. Закон України "Про альтернативні види палива" від 21.05.2009 р. [Електронний документ]. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1391.

4. *Корягін М.В., Куцик П. О.* Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності : монографія. Київ : Інтерсервіс, 2016. 276 с.

5. *Купінець Л. Є., Жавнерчик О.В.* Удосконалення інформаційного забезпечення екологобезпечного сільськогосподарського землекористування *Економіка АПК*. 2017. № 2. С. 61–73.

6. Лист Державної служби статистики України від 26.01.2018 №15.2-20/142ПІ про Виробництво окремих видів промислової продукції в Україні за 2011–2017 роки.

7. Національний класифікатор України ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності» від 11.10.2010 р. № 457. [Електронний ресурс]. URL: http://kved.ukrstat.gov.ua/KVED2010/kv10_i.html.

8. Номенклатура продукції промисловості. Затв. наказом Державного комітету статистики України від 30.08.2002 р. № 320 із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. URL: http://www.ukrstat.gov.ua.

9. *Осауленко О. Г.* Координація національної статистичної системи в контексті інформаційної безпеки. *Вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту.* 2017. № 4. С. 7–12.

10. *Осауленко О. Г.* Національна статистична система: стратегічне планування, методологія та організація : монографія. Київ: Інформ.-аналіт. агентство, 2008. 415 с.

11. Стратегія розвитку державної статистики на період до 2017 року. Затв. Розпорядженням Кабінету Міністрів України №145-р від 20 березня 2013 р. [Електронний ресурс]. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/145-2013- %D1%80.

12. *Хомин П. Я.* Облікове забезпечення звітності сільськогосподарських підприємств : Методологія і методика. – Тернопіль : Економічна думка, 2001. 454 с.

13. *Якубів В.М.* Розвиток органічного землеробства в Україні: екологічний та соціоекономічний ефекти. *Економіка АПК*. 2013. № 11. С. 27 – 32.

14. Enrico Giovannini.Understanding Economic Statistics. OECD publications, 2, RUE ANDRÉ-PASCAL, Paris , 2008. 199 с.

References

1. Honchar, O.V., & Kuzmina, O.V. (2012). Yakist statystychnoi informatsii : poniattia ta kharakterystyka [Quality of statistical information: concept and characteristic]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu, 1, pp. 75-80* [In Ukrainian].

2. Enerhetychna stratehiia Ukrainy na period do 2035 roku [Energy strategy of Ukraine for the period up to 2035]. *Ministry of Energy and Coal Industry of Ukraine*. Retrieved from: http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/publish/article?art_id=245234085 [In Ukrainian].

3. Pro alternatyvni vydy palyva : Zakon Ukrainy vid 21.05.2009 r. # 1391-VI [On alternative fuels: Law of Ukraine from 21.05.2009 No. 1391-VI]. *Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy" / VR Ukrainy*. Retrieved from: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1391 [In Ukrainian].

4. Koriahin, M.V., & Kutsyk, P.O. (2016). *Problemy ta perspektyvy rozvytku bukhhalterskoi zvitnosti : monohrafiia [Problems and prospects of development of accounting reporting: monograph]*. Kyiv: Interservis [In Ukrainian].

5. Kupinets, L.Ye., & Zhavnerchyk, O.V. (2017). Udoskonalennia informatsiinoho zabezpechennia ekolohobezpechnoho silskohospodarskoho zemlekorystuvannia [Improvement of information providing for ecologically safe agricultural land use]. *Ekonomika APK, 2, pp. 61-73* [In Ukrainian].

6. Pro Vyrobnytstvo okremykh vydiv promyslovoi produktsii v Ukraini za 2011–2017 roky : Lyst Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy vid 26.01.2018 # 15.2-20/142PI [On the production of certain types of industrial products in Ukraine for 2011-2017: Letter of the State Statistical Service of Ukraine from 26.01.2018 No. 15.2-20/142PI] [In Ukrainian].

7. Natsionalnyi klasyfikator Ukrainy DK 009:2010 "Klasyfikatsiia vydiv ekonomichnoi diialnosti" vid 11.10.2010 r. № 457 [National classifier of Ukraine DK 009:2010 "Classification of types of economic activity" from 11.10.2010 No. 457]. *State Statistical Service of Ukraine*. Retrieved from: http://kved.ukrstat.gov.ua/KVED2010/kv10_i.html [In Ukrainian].

8. Nomenklatura produktsii promyslovosti zatv. nakazom Derzhavnoho komitetu statystyky Ukrainy vid 30.08.2002 r. № 320 iz zminamy ta dopovnenniamy [Nomenclature of industrial products, approved by order of the State Statistical Committee of Ukraine dated 30.08.2002 No. 320 with amendments and additions]. *State Statistical Service of Ukraine*. Retrieved from: http://www.ukrstat.gov.ua [In Ukrainian].

9. Osaulenko, O.H. (2017). Koordynatsiia natsionalnoi statystychnoi systemy v konteksti informatsiinoi bezpeky [Coordination of the national statistical system in the context of information security]. *Visnyk natsionalnoi akademii statystyky, obliku ta audytu, 4, pp. 7-12* [In Ukrainian].

10. Osaulenko, O.H. (2008). *Natsionalna statystychna systema: stratehichne planuvannia, metodolohiia ta orhanizatsiia : monohrafiia [National statistical system: strategic planning, methodology and organization: monograph]*. Kyiv: Inform.-analit. ahentstvo [In Ukrainian].

11. Stratehiia rozvytku derzhavnoi statystyky na period do 2017 roku, zatverdzhena rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy №145-r vid 20 bereznia 2013 r. [Strategy of development of the state statistics for the period till 2017, approved by the Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine from 20.03.2013 No. 145-r]. *Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy" / VR Ukrainy*. Retrieved from: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/145-2013-%D1%80 [In Ukrainian].

12. Khomyn, P.Ya. (2001). *Oblikove zabezpechennia zvitnosti silskohospodarskykh pidpryiemstv : metodolohiia i metodyka [Accounting providing of agricultural enterprises' reporting: methodology and methods]*. Ternopil: Ekonomichna dumka [In Ukrainian].

13. Yakubiv, V.M. (2013). Rozvytok orhanichnoho zemlerobstva v Ukraini: ekolohichnyi ta sotsioekonomichnyi efekty [Development of organic farming in Ukraine: environmental and socioeconomic effects]. *Ekonomika APK, 11, pp. 27-32* [In Ukrainian].

14. Giovannini, E. (2008). *Understanding economic statistics*. Paris: OECD publications, 2, RUE ANDRÉ-PASCAL [In English].

Yakubiv V.M., Maksymiv Yu.V. Arranging statistical information on production of solid biofuel by agricultural and wood-processing enterprises

The purpose of the article *is to substantiate proposals for arranging statistical information on production of solid biofuel by agricultural and wood-processing enterprises in order to provide the necessary data for managers and consumers.*

Research methodology*. In the research process there have been used such scientific methods: comparative analysis, synthesis and analysis, calculation and constructive methods.*

Research results*. The mechanism of arranging statistical information on production of solid biofuels by agricultural and wood-processing enterprises has been substantiated. It was done by improving the existing CTEA (code of types of economic activity) based on the addition of sections and sub-sections of the information on the production of solid biofuels from secondary raw materials by agricultural and wood-processing enterprises. At present, such information is not available in statistical data, but it is crucial for managerial decisions-making on identifying priority areas for further development of enterprises in these sectors as well as for potential consumers of solid biofuels. According to the proposed changes in the CTEA, the necessity to introduce appropriate amendments to the forms of statistical reporting of agricultural and wood enterprises has been substantiated, as well as a mechanism for the implementation of such changes.*

Elements of scientific novelty*. It's been proposed to improve the CTEA in section C, chapter 34 "Production of solid biofuel (briquettes and granules), made from secondary raw materials (sawdust, shavings, straw, sunflower husk, etc.)". The scheme of detailing chapter 34, section C for agricultural and wood enterprises has been substantiated: 34.1. Production of solid biofuel (briquettes and granules) by processing wood secondary raw materials; 34.2. Production of solid biofuel (briquettes and granules) by processing agricultural secondary raw materials (husk of sunflower, straw of agricultural crops, etc.). There have been improved the forms of statistical reporting with the proposed changes in the CTEA.*

Practical significance*. The proposed changes for arranging the statistical information on production of solid biofuel products of agricultural and wood processing enterprises will make it possible to improve the quality and timeliness of managerial decisions-making at the abovementioned enterprises in the process of strategic and tactical planning of their activities. Also it will facilitate obtaining necessary information for interested consumers of solid biofuel products. Tabl.: 2. Figs.: 2. Refs.: 14.*

Keywords*: statistical information, reporting, biofuel, waste as secondary raw materials, agricultural enterprises, wood-processing enterprises.*

Yakubiv Valentyna Mychajlivna – doctor of economic sciences, head of the department of management and business administration, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (57, Shevchenko str., Ivano-Frankivsk)
E-mail: yakubiv.valentyna@gmail.com
Maksymiv Yuliia Vasulivna – candidate of economic sciences, associate professor (docent) of the department of accounting and auditing, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (57, Shevchenko str., Ivano-Frankivsk)
E-mail: J.Maksumiv@gmail.com

Якубив В.М., Максымив Ю.В. Упорядочение статистической информации о производстве твердого биотоплива сельскохозяйственными и деревообрабатывающими предприятиями

Цель статьи *– обосновано предложение по упорядочению статистической информации о производстве твердого биотоплива сельскохозяйственными и деревообрабатывающими предприятиями для обеспечения необходимыми данными управленцев и потребителей.*

Методика исследования*. Методы: сравнительного анализа, синтеза и анализа, расчетно-конструктивный.*

Результаты исследования*. По результатам проведенного исследования в статье обоснован механизм упорядочения статистической информации о производстве твердого биотоплива сельскохозяйственными и деревообрабатывающими предприятиями путем усовершенствования действующих КВЭД на основе дополнения секций и подсекций информацией о производстве продуктов твердого биотоплива из вторичного сырья сельскохозяйственными и деревообрабатывающими предприятиями. Согласно предлагаемым изменениям в КВЭД обоснована необходимость внесения соответствующих изменений в формы статистической отчетности сельскохозяйственных и деревообрабатывающих предприятий, а также приведен механизм реализации таких изменений.*

Элементы научной новизны*. Предложено усовершенствовать КВЭД секции С разделом 34 «Производство твердого биотоплива (брикетов и гранул), изготовленных из вторичного сырья (опилок, стружки, соломы, шелухи подсолнечника и т.д.)»; обоснована схема детализации дополненного раздела 34 секции С для сельскохозяйственных и деревообрабатывающих предприятий: 34.1. Производство твердого биотоплива (брикетов и гранул) путем переработки древесной вторичного сырья; 34.2. Производство твердого биотоплива (брикетов и гранул) путем переработки сельскохозяйственного вторичного сырья (шелуха подсолнечника, солома сельскохозяйственных культур и т.д.); усовершенствованы формы статистической отчетности соответственно с изменениями КВЭД.*

Практическая значимость*. Обозначенные изменения по упорядочению статистической информации по производству продуктов твердого биотоплива сельскохозяйственных и деревообрабатывающих предприятий позволят повысить качество и своевременность принятия управленческих решений на указанных предприятиях в процессе стратегического и тактического планирования их деятельности, а также будут способствовать получению необходимой информации заинтересованными потребителями продукции твердого биотоплива. Табл.: 2. Илл.: 2. Библиогр.: 14.*

Ключевые слова*: статистическая информация, отчетность, биотопливо, отходы как вторичное сырье, сельскохозяйственные предприятия, деревообрабатывающие предприятия.*

Якубив Валентина Михайловна – доктор экономических наук, заведующая кафедрой управления и бизнес-администрирования, Государственное высшее учебное заведение "Прикарпатский национальный университет имени Василия Стефаника" (г. Ивано-Франковск, ул. Шевченко, 57)
E-mail: yakubiv.valentyna@gmail.com

Максымив Юлия Васильевна – кандидат экономических наук, доцент кафедры учета и аудита, Государственное высшее учебное заведение "Прикарпатский национальный университет имени Василия Стефаника" (г. Ивано-Франковск, ул. Шевченко, 57)
E-mail: J.Maksumiv@gmail.com

Стаття надійшла до редакції 10.04.2018 р.

Фахове рецензування: 14.04.2018 р.

Бібліографічний опис для цитування :
Якубів В. М., Максимів Ю. В. Впорядкування статистичної інформації про виробництво твердого біопалива сільськогосподарськими та деревообробними підприємствами. *Економіка АПК*. 2018. № 5. С. 93-100.

*

УДК 338.43: 631.15:339.137.2

В.В. ВІТВІЦЬКИЙ, доктор економічних наук, професор
Ю.О. АВРАМЕНКО

Управління продуктивністю та конкурентоспроможністю аграрних підприємств у контексті соціально-економічних цілей розвитку

Мета статті *– узагальнити розвиток теоретико-методологічних засад формування соціально-економічних цілей суспільства в управлінні продуктивністю та його конкурентоспроможністю, а також виявити основні чинники їх впливу на економічні, соціальні, демографічні цілі суспільного розвитку.*

Методика дослідження*. Використано методи: абстрактно-логічний, діалектичний, системного аналізу і гармонізації процесів (теоретичні і методологічні узгодження).*

Результати дослідження*. Обґрунтовано, що продуктивність і конкурентоспроможність як інтегровані взаємозалежні економічні категорії, між якими відбувається процес взаємодії й гармонізації інституційних чинників (інвестиції, інновації, якість людського капіталу), виступають складовими економічної системи розвитку та добробуту населення. Дано оцінку стану соціально-економічних цілей розвитку аграрної економіки і країни в цілому згідно з міжнародним рейтингом з метою забезпечення розвитку агропромислового виробництва і сільських територій держави.*

Елементи наукової новизни*. Виявлено теоретико-методологічний системний підхід до формування цілей суспільства щодо зростання продуктивності та конкурентоспроможності аграрних підприємств на основі концептуально-аналітичних моделей, індикаторів та економічного зростання виробництва і добробуту населення. Запропоновано визначення класифікаційної сутності видів продуктивності.*

Практична значущість*. Обґрунтовано інтегральну сутність економічних категорій «продуктивність» і «конкурентоспроможність». Рис.: 2. Бібліогр.: 27.*

Ключові слова*: соціально-економічні цілі суспільства, економічне зростання аграрного виробництва, аграрні підприємства, продуктивність, конкурентоспроможність, добробут населення.*

Вітвіцький Володимир Валентинович – доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, головний науковий співробітник відділу підприємництва, кооперації та агропромислової інтеграції, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» (м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10)
E-mail: v.v.vitviskiy@gmail.com
Авраменко Юлія Олексіївна – молодший науковий співробітник відділу підприємництва, кооперації та агропромислової інтеграції, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» (м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10)
E-mail: avramenko.yuliya@gmail.com

Постановка проблеми. Глибокі зміни в економіці країни, зокрема в її аграрній сфері діяльності, зумовлюють актуалізацію та пріоритетність формування системи управління продуктивністю й конкурентоспроможністю. Трансформація середовища потребує впровадження головних принципів устрою економічного розвитку, економічних норм, загаль-

© В.В. Вітвіцький, Ю.О. Авраменко, 2018